

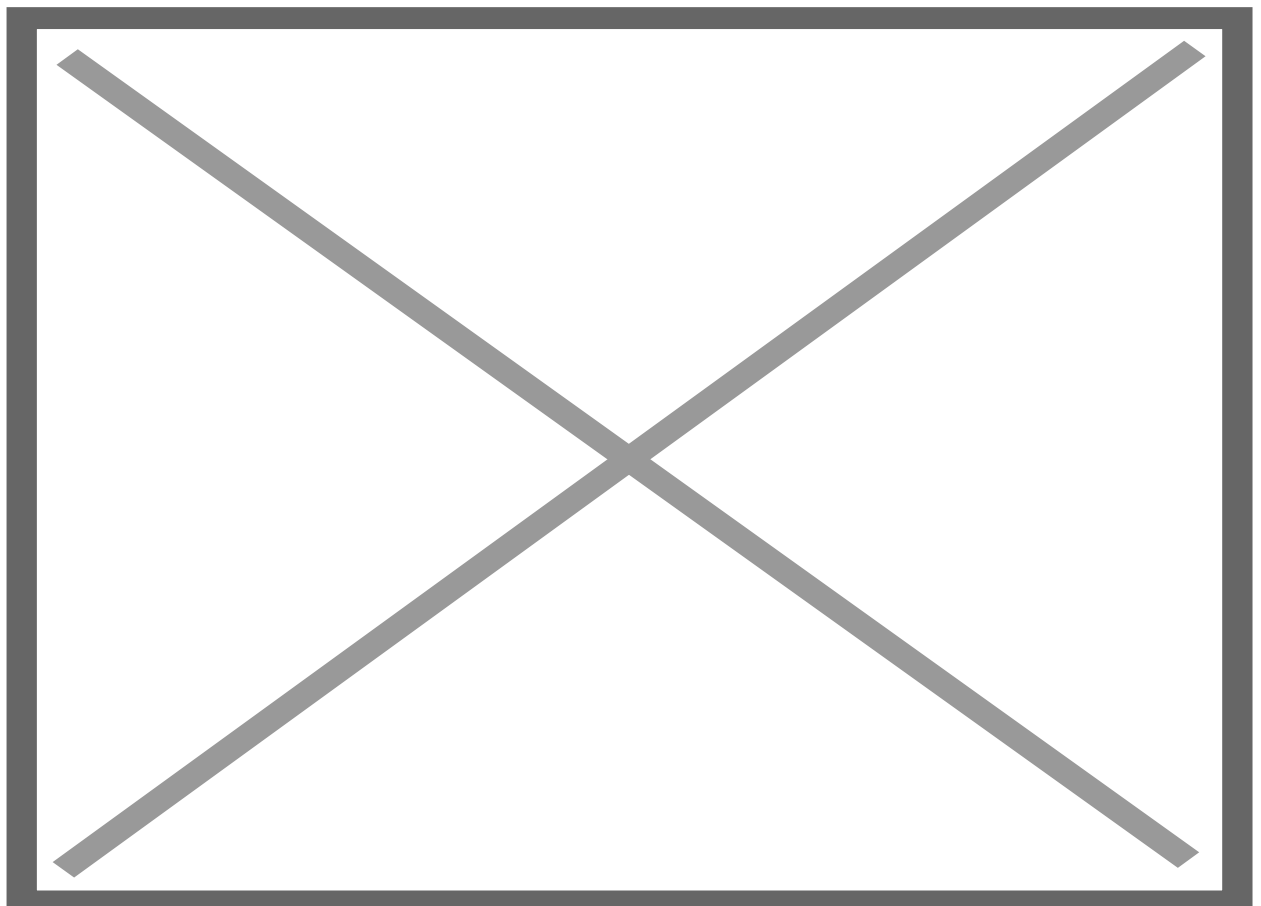
Vai trò tôn giáo trong cuộc chiến tại Ukraine

ISSN: 2734-9195 20:34 31/03/2022

Tác giả: **Tiến sĩ Peter Mandaville** Biên dịch: **Thích Vân Phong** Nguồn: **The United States Institute of Peace**

Ngày 06 tháng 03 năm 2022, Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill, đồng minh thân cận của Tổng thống Nga Vladimir Putin đã rao giảng theo truyền thống đầu Mùa Chay Chính thống giáo Nga. Tuy nhiên, chủ đề đáng chú ý nhất trong bài giảng của ông không liên quan nhiều đến thời gian kiêng ăn thường niên của Cơ Đốc nhân. Thay vào đó, Tộc trưởng đã chọn một chủ đề hàng đầu trong tâm trí của mọi người: "Cuộc xâm lược của Nga".

[caption id="attachment_13012" align="aligncenter" width="700"]

Một nữ Tín hữu Kitô thấp nền tại Nhà thờ Biển ở Vinnytsia, Ukraine. 12/02/2022.
Ảnh: The New York[/caption]

Xung đột Tôn giáo

Chủ đề trong bài rao giảng, Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill đã miêu tả cuộc chiến bằng những thuật ngữ tôn giáo rõ ràng: "Chúng ta đã đặt chân cất bước vào một cuộc đấu tranh không có tính vật lý, mà là một ý nghĩa siêu hình." Ông miêu tả cuộc chiến này như một cuộc đấu tranh "cho sự cứu rỗi đời đời" của những người thuộc dân tộc Nga.

Với tư cách là cố vấn đáng tin cậy của Tổng thống Nga Vladimir Putin, Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill nhận xét khác biệt đáng kể so với nhận xét của các nhà lãnh đạo tôn giáo quốc tế khác. Trong một cuộc phỏng vấn với truyền thông Thổ Nhĩ Kỳ, vị Thượng phụ Đại kết của Constantinople, Bartholomew I đã công khai lên án cuộc chiến tranh, phát ngôn rằng: "Cả thế giới đều lên án Nga".

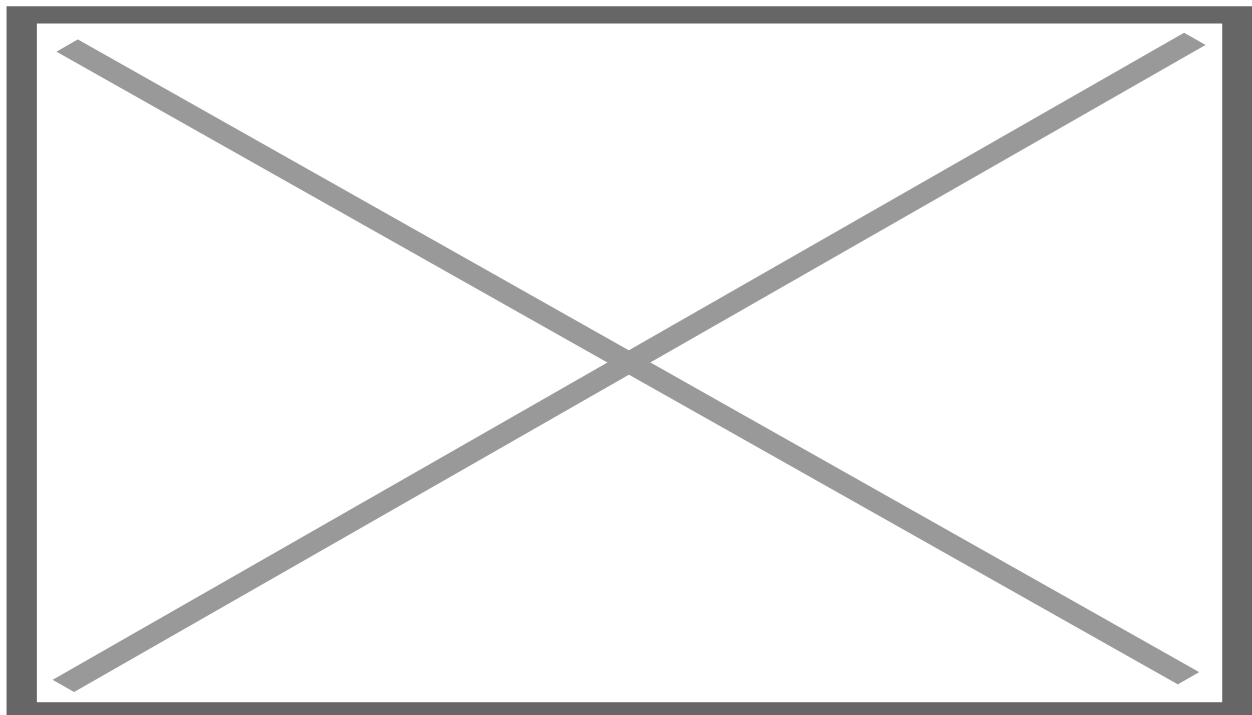
Trước đám đông tại Quảng trường thánh Peter, Tòa thánh Vatican, Đức Giáo hoàng Francis đã chấp tay cầu nguyện, "Nhân danh Chúa, Tôi yêu cầu các người: Hãy dừng cuộc thăm sát này lại," gọi cuộc xâm lược là một hành động "xâm lược vũ trang bạo lực là không thể chấp nhận được."

Toàn thể nhân dân trên khắp đất nước Ukraine, các nhà lãnh đạo tôn giáo từ Giáo hội Chính thống giáo Ukraine đã đứng lên để cực lực lên án gay gắt cuộc xâm lược của Nga. Rõ ràng cho thấy, ở một khía cạnh nào đó, Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill đã chính xác: Xung đột ở Ukraine không chỉ là một vấn đề bạo lực khủng khiếp, mà còn là một cuộc xung đột có ý nghĩa tôn giáo sâu xa.

Vai trò của Tôn giáo đối với bản sắc dân tộc Ukraine

Trong bài phát biểu của Tổng thống Nga Vladimir Putin trước cuộc xâm lược, ông đã ám chỉ đến những câu chuyện tôn giáo làm nền tảng cho cuộc chiến xoay quanh bản sắc dân tộc Ukraine. Tổng thống Vladimir Putin tuyên bố Ukraine là "một phần không thể tách rời của lịch sử, văn hóa và không gian tinh thần của chúng ta".

[caption id="attachment_13011" align="aligncenter" width="700"]

Các thành viên của Hội đồng Nghị viện của Hội đồng Châu Âu biểu tình phản đối chiến tranh ở Ukraine, Thứ Hai, ngày 14 tháng 3 năm 2022 tại Strasbourg, miền đông nước Pháp. Ảnh: AP/Jean-Francois Badias[/caption]

Tuyên bố của Tổng thống Nga Vladimir Putin đã phản ánh một cách giải thích phổ biến về lịch sử của Giáo hội Chính thống giáo Nga. Theo quan điểm này, nhân dân hai quốc gia Nga và Ukraine là một dân tộc có nguồn gốc từ cùng một Vương quốc Thiên Chúa giáo ra đời vào thế kỷ thứ 10. Theo lịch sử quốc gia của cả hai nước, Thiên Chúa giáo hóa Kiev Rus, vào năm 988, Hoàng tử Vladimir I của Kiev chính thức áp dụng nghi thức Byzantine của Thiên Chúa giáo - nghi thức của Đế chế Đông La Mã - làm quốc giáo của Kiev Rus, làm lễ rửa tội ở Chersonesus (Taurica, Crimea ngày nay), là tiền thân của các quốc gia hiện đại của Ukraine và Nga.

Thực tế này không có gì phải bàn cãi. Nhưng nhân dân Ukraine có vấn đề với những tuyên bố giống như tuyên bố trong một lá thư gửi tới Hội đồng Thế giới của các Giáo hội của Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill, ông Kirill tuyên bố rằng nhân dân hai nước Ukraine và Nga "đến từ một phong chữ Rửa tội Kievan . . . và có chung số phận lịch sử".

Hầu hết nhân dân Ukraine, cả hai tuyên bố của Tổng thống Nga Vladimir Putin và Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill đều phớt lờ lịch sử độc lập lâu đời của quốc gia dân tộc Ukraine vốn là nền tảng cho bản sắc dân tộc của họ.

Cả hai tuyên bố cho thấy đã bỏ qua thực tế rằng, cảnh quan tôn giáo của Ukraine đa dạng hơn nhiều so với những gì được đánh giá chung. Trong khi gần

80% người dân Ukraine tuyên bố theo Giáo hội Chính thống giáo, thì khoảng 10% dân số - đặc biệt là ở miền tây Ukraine - thuộc về Giáo hội Thiên Chúa giáo Hy Lạp Ukraine.

Người dân tín đồ Hồi giáo, chủ yếu là nhóm người Tatar ở Crimea, chiếm khoảng 1% dân số Ukraine - cùng với một cộng đồng Do Thái giáo có ý nghĩa lịch sử với số lượng khoảng 200.000 người và các nhóm nhỏ theo đạo Tin Lành.

Ukraine như một chiến trường tôn giáo

Thành phố Constantinople, kinh đô của Đế quốc Đông La Mã, sụp đổ sau một cuộc vây hãm của Đế chế Ottoman kéo dài từ ngày 6 tháng 4 đến thứ ba, ngày 29 tháng 5 năm 1453, dưới sự chỉ huy của Sultan Mehmed II, chống lại lực lượng phòng thủ được chỉ huy bởi Hoàng đế Konstantinos XI Palaiologos, Giáo hội Chính thống giáo ở Moscow tự khẳng định mình là người thừa kế hiển nhiên cho Giáo hội Thiên Chúa giáo "chân chính" duy nhất còn lại trên thế giới, đưa các Giáo xứ Chính thống giáo ở Ukraine hoàng toàn về dưới quyền của mình.

Nhưng từ đó trong nhiều thế kỷ, Ukraine đã trở thành chiến trường cho các cuộc tranh giành quyền lực Chính thống giáo bắt nguồn từ tuyên bố ban đầu về quyền lực của Nga. Sau khi sự tan rã của các nước Xã hội Chủ nghĩa Liên Xô và Đông Âu, Ukraine độc lập, một số tiếng nói đã bắt đầu vận động cho một Giáo hội Chính thống giáo Ukraine độc lập. Vào thời điểm đó, những tiếng nói hùng hồn đó không nghe thấy.

Sau đó, sau Cuộc Lật đổ chính phủ Ukraina 2014 (cuộc cách mạng Nhân phẩm theo cách gọi ở Ukraina), cuộc trò chuyện tương tự lại tiếp tục tái diễn. Thượng phụ Chính thống giáo Thượng phụ Filaret (Denysenko) của Kyiv đã kiến nghị lên Giáo hội Chính thống Nga cấp cho Ukraine khả năng tự trị đầu tiên - nhưng đã bị từ chối.

Trong một hành động thách thức, ông thành lập một Giáo hội Chính thống giáo độc lập của Ukraine mà không có sự đồng ý của Giáo hội Chính thống Nga và bắt đầu kiến nghị của các Giáo xứ trên khắp đất nước Ukraine thay đổi lòng trung thành của họ. Giáo hội Chính thống Nga đáp trả bằng cách tuyệt thông với Thượng phụ Chính thống giáo Thượng phụ Filaret (Denysenko) và bổ nhiệm Thượng phụ Chính thống giáo Ukraine của họ, thường trú tại thành phố phía đông Kharkiv.

Đến năm 2018, cựu Tổng thống Ukraine Petro Poroshenko thứ Năm của Ukraine đã nhận ra ý nghĩa chính trị của sự rạn nứt này giữa các Giáo hội Chính thống giáo. Ông đã giàn xếp một bản Kiến nghị lên vị Thượng phụ Đại kết của Constantinople, Bartholomew I, do đó khơi lại những cuộc đấu tranh cũ hàng

thế kỷ giữa Moscow và Constantinople để giành quyền lực tối cao đối với Chính thống giáo thế giới.

Vị Thượng phụ Đại kết của Constantinople, Bartholomew I đã chấp thuận yêu cầu tự độc lập ở Ukraine, ông đã chúc phúc cho việc thành lập một Giáo hội Chính thống giáo độc lập tại Ukraine. Kết quả là Giáo hội Chính thống giáo Nga đã phá vỡ sự hiệp thông với Tòa Thượng phụ Đại kết của Constantinople.

Cuộc xâm lược làm suy yếu thẩm quyền của Thượng phụ Chính thống giáo Nga

Mặc dù vậy, Thượng phụ Chính thống giáo Nga vẫn là đơn vị liên kết phổ biến nhất của các Giáo xứ Chính thống giáo ở Ukraine, với khoảng 11.000 Giáo xứ so với Giáo xứ 7.000 Giáo xứ Chính thống giáo độc lập ở Ukraine. Như thế, các tổ chức ở Moscow đã hoạt động như một cơ chế quan trọng để thực hiện các sức mạnh sắc bén của Nga tại quốc gia này, trong những năm dẫn đến cuộc xâm lược hiện nay.

Nhưng cuộc xâm lược đã nhanh chóng làm suy yếu vị thế của Tòa Thượng phụ Chính thống giáo Nga chỉ trong vài tuần. Các Giáo xứ trên khắp đất nước Ukraine bắt đầu bỏ rơi Thượng phụ Chính thống giáo Nga Kirill khỏi các nghi lễ bắt đầu từ ngày Nga xâm lược. Các vị Linh mục đã chọn treo cờ Ukraine và lồng ghép trong những buổi rao giảng, lên án bạo lực của Nga ở khắp lãnh thổ Ukraine.

Một số Giáo hội Chính thống giáo Nga ở châu Âu đã tuyên bố cắt đứt mối quan hệ với Tòa Thượng phụ Chính thống giáo Nga. Ngay cả Đức Linh trưởng Metropolitan Onufry, người đứng đầu Tòa Thượng phụ Giáo hội Chính thống Nga ở Ukraine, đã kêu gọi Tổng thống Nga Vladimir Putin "Ngay lập tức chấm dứt cuộc chiến huynh đệ tương tàn" và cáo buộc Putin "tái phạm tội lỗi giống như chuyện vì ghen tị với anh trai của mình Cain giết Abel, hứng chịu cơn thịnh nộ của Chúa và bị lưu đày". Vị thế của Giáo hội Chính thống Nga ở Ukraine ngày nay đang bị lung lay vì tình trạng bạo lực Nga kéo dài.

Trong khi đó, khi chiến tranh nổ ra, thường dân đã đến trú ẩn tại các Nhà thờ vì luật pháp quốc tế nghiêm cấm các cuộc tấn công vào các cơ sở tôn giáo. Nhưng các Thánh đường của Giáo hội Chính thống giáo và các cơ sở tôn giáo khác có liên quan đến tôn giáo đang bị thiệt hại trực tiếp trên khắp lãnh thổ Ukraine.

Ngày 01 tháng 03, một tên lửa của đã tấn công thủ đô Kyiv gần nơi xảy ra vụ thảm sát ở Babyn Yar năm 1941, nơi có khoảng 33.000 người Do Thái bị quân

đội Đức Quốc xã giết hại trong hai ngày. Sau đó ngày 13 tháng 03, một tu viện tôn kính có từ thế kỷ 16 ở Donetsk đã bị tấn công bởi các vụ nổ pháo, khiến nó bị hư hại do các đợt quân đội Nga pháo kích liên tiếp. Các tòa nhà đã có người tỵ nạn và các vị tu sĩ tôn giáo vào thời điểm xảy ra các vụ tấn công, một số người trong số họ đã bị thương.

Những sự cố như thế này, đặt ra âu hoi về tương lai của tôn giáo Giáo hội Chính thống giáo tại Ukraine. Nếu Ukraine thành công trong việc đẩy lùi quân Nga, thì tương lai tôn giáo với trật tự truyền thống sẽ như thế nào? Có trở về như trước chiến tranh hay không? Nếu Ukraine rơi vào tay Nga chiếm đóng, Giáo hội Chính thống giáo độc lập của Ukraine có khả năng đối mặt với tình trạng bất ổn tương tự. Do đó, vai trò của các tác nhân tôn giáo trong việc duy trì tình đoàn kết trên các tuyến đại kết là rất quan trọng để bảo tồn cấu trúc xã hội cả một Ukraine thống nhất - và sẽ là yếu tố then chốt trong việc xây dựng hòa bình và nếu khi tiếng súng đã chất dứt.

Trong những lý do Tổng thống Nga Vladimir Putin viện dẫn, qua diễn văn dài trên đài phát thanh truyền hình Nga chiều tối ngày 21 tháng 02 vừa qua để chuẩn bị và biện minh cho cuộc tấn công vào Ukraine từ ngày 24 tháng 02 vừa qua, ngoài những lý do chính trị và quân sự, còn có lý do tôn giáo, gọi là để "bênh vực Giáo hội Chính thống giáo Nga tại Ukraine bị chế độ của Tổng thống Ukraine Volodymyr Zelensky áp bức". Thực tế ra sao?

Tôn giáo tại Ukraine

Trong số 41 triệu dân tại Ukraine hiện nay có khoảng 60% là tín hữu Chính thống giáo. Trước đây phần lớn các tín hữu này là Chính thống giáo Nga và thuộc quyền Tòa Thượng phụ Moscow, nhưng sau khi các nước Xã hội Chủ nghĩa Liên Xô, Đông Âu tan rã, nhà cầm quyền Đảng Cộng sản Liên Xô sụp đổ và Ukraine độc lập từ năm 1991, Đức Thượng Phụ Filaret ở thủ đô Kiev đã cổ vũ thành lập Giáo hội Chính thống Ukraine độc lập, Đức Thượng Phụ Filaret là Thượng Phụ Giáo hội Chính thống Ukraine Tòa Thượng Phụ Kiev tuyên bố tách rời khỏi Tòa thượng phụ Moscow từ năm 1992 và vì thế bị Tòa Thượng phụ Giáo hội Chính thống giáo nga phạt vạ tuyệt thông.

Trong nhiều năm, Đức Thượng Phụ Bartolomaios, Giáo Chủ Chính Thống Constantinople, là vị đứng đầu các Thượng Phụ Chính Thống giáo đã tìm cách đưa ba cộng đoàn Chính thống giáo tại Ukraine hợp nhất với nhau nhưng không thành công. Cựu tổng thống Ukraine Petro Poroshenko tìm cách đẩy mạnh việc nâng Giáo hội Chính thống giáo Ukraine thành một Giáo hội độc lập giống như 14 Giáo hội Chính thống giáo khác trên thế giới.

Năm 2018, cựu tổng thống Ukraine Petro Poroshenko thân lâm đến Istanbul để thỉnh cầu Đức Thượng phụ Bartolomaios I, Giáo chủ Chính thống giáo Constantinople, kiêm Giáo chủ danh dự Chính thống giáo toàn thế giới công nhận sự độc lập của Giáo hội Chính thống giáo Ukraine mặc dù có sự chống đối mạnh mẽ của Tòa Thượng phụ Chính thống giáo Nga, vì Giáo hội này vẫn coi Ukraine là lãnh thổ của mình theo giáo luật.

Đức Thượng phụ Bartolomaios I đã đáp ứng yêu cầu này và ngày 06 tháng 01 năm 2019 đã trao Sắc lệnh (Tomos) cho các vị lãnh đạo Giáo hội Chính thống giáo Ukraine công nhận sự độc lập (autocephalia). Giáo hội Chính thống giáo Nga coi việc làm của Đức Thượng phụ Bartolomaios I là trái với giáo luật của Chính thống giáo và cắt đứt sự hợp thông với Chính thống giáo Constantinople và coi là "ly giáo".

Ngoài tổ chức Giáo hội Chính thống giáo, tại Ukraine còn có Giáo hội Thiên Chúa giáo Ukraine nghi lễ Đông phương. Giáo hội này tách rời khỏi Giáo hội Chính thống giáo Nga năm 1595, hợp nhất với Tòa Thánh và vẫn giữ nguyên phụng vụ vào truyền thống Giáo hội Thiên Chúa giáo Bizantine. Cộng đồng này hiện có khoảng 5 triệu tín hữu trên thế giới. Thêm vào đó có khoảng 8 nghìn tín hữu Thiên Chúa giáo Latinh gồm 6 Giáo phận, đa số là người gốc Ba Lan.

"Giáo hội Chính thống giáo Nga ở Ukraine bị bách hại"

Trong diễn văn trên phát thanh truyền hình Nga ngày 21 tháng 02 vừa qua, Tổng thống Nga Vladimir Putin nói rằng: "Tại thủ đô Kiev, họ (chính quyền Ukraine) đang chuẩn bị những hành động bạo lực chống Giáo hội Chính thống giáo Ukraine thuộc Tòa Thượng phụ Moscow và nhà cầm quyền Ukraine đang biến thảm trạng chia rẽ của Giáo hội Chính thống giáo thành một công cụ phục vụ cho chính sách của Nhà nước. Có những dự luật nhắm vào hàng giáo sĩ và hàng triệu tín hữu thuộc Tòa Thượng phụ Moscow đã được đệ trình Quốc hội ở thủ đô Kiev. Kiev không đáp lại những lời kêu gọi loại bỏ những luật vi phạm quyền của các tín hữu."

Những lập trường khác nhau

Trong những tuần lễ căng thẳng trước khi xảy ra cuộc tấn công của quân đội Nga vào Ukraine, người ta thấy những lập trường khác nhau của các vị lãnh đạo tôn giáo:

"Giáo hội Chính thống giáo Nga dĩ nhiên ủng hộ lập trường của Tổng thống Nga Vladimir Putin, Giáo hội Chính thống giáo Ukraine độc lập ủng hộ lập trường của Tổng thống Ukraine Volodymyr Zelensky, cũng như Giáo hội Thiên Chúa giáo Ukraine nghi lễ Đông phương. Còn Giáo hội Chính thống giáo Nga tại Ukraine ban đầu im lặng và chỉ sau khi chiến tranh bùng nổ ngày 24 tháng 02 vừa qua mới hùng hồn lên án chiến tranh. Giáo hội Thiên Chúa giáo Latinh, một thiểu số bé nhỏ thì cũng lên tiếng kêu gọi cầu nguyện cho hòa bình".

Tòa Thượng phụ Chính thống Moscow

Khi chiến tranh bùng nổ, Đức Thượng phụ Kirill của Chính Thống giáo Nga cũng bày tỏ lo ngại vì chiến tranh của Nga tại Ukraine và tuyên bố rằng:

"Với tư cách là Thượng phụ và Giáo chủ của toàn Giáo hội Chính thống giáo Nga, với các đoàn chiên tại Nga, Ukraine và các nước khác, tôi cảm thương sâu xa đối với những người bị tổn thương vì bất hạnh này".

Đức Thượng phụ Kirill cũng kêu gọi các phe lâm chiến "hãy làm mọi sự để tránh tạo nên những nạn nhân nơi các thường dân. Tất cả các Giáo sĩ và giáo dân hãy giúp đỡ những người bị tổn thương, trong đó có những người tỵ nạn, vô gia cư, những người không có kinh tế". Ngài cũng nhắc lại rằng "hai dân tộc Nga-Ukraine liên kết với nhau qua lịch sử bao thế kỷ, bắt đầu từ biến cố nước Nga chịu phép rửa qua Thánh Đại Quận công thành Kiev (cách đây hơn 10 thế kỷ) Đức Thượng phụ Kirill hy vọng sự hợp thông đó, do Chúa ban, sẽ giúp vượt thắng những căng thẳng và xung khắc đã đưa tới cuộc xung đột hiện nay".

Trước đó, các vị lãnh đạo Giáo hội Chính thống giáo Nga giữ im lặng trước tình trạng leo thang trong cuộc xung đột giữa Nga và Ukraine.

Hôm thứ Tư, ngày 23 tháng 02 vừa qua, Đức Thượng phụ Kirill đã nhiệt liệt mừng Tổng thống Nga Vladimir Putin nhân ngày "Các chiến binh bảo vệ tổ quốc", nhưng không nhắc gì đến Ukraine và đồng thời nồng nhiệt ca ngợi những người đang thi hành trách nhiệm quân sự, canh chừng biên giới của tổ quốc và quan tâm tăng cường khả năng bảo vệ và an ninh của đất nước.

Giáo hội Chính thống giáo Ukraine độc lập

Về phần Đức Tổng giám mục Epifaniy của Tổng giáo phận Kiev, Thủ lãnh Giáo hội Chính thống giáo Ukraine độc lập, đã phổ biến một Sứ điệp vào sáng ngày 24 tháng 02 vừa qua, cho các tín hữu sau khi quân đội Nga xâm chiếm nước này.

Ngài gọi đây là một cuộc tấn công vô cớ gây ra, có tính chất "ma quái" và bất chấp mọi sự, do Nga và Belarus chống lại Ukraine, đồng thời kêu gọi dân chúng đừng hốt hoảng. Đức Tổng giám mục Epifaniy bày tỏ tin tưởng nơi quân đội Ukraine, key gọi những chiến sĩ ở tiền tuyến hãy cầu nguyện với Thánh ca "Akathistos" xin sự chuyển cầu của Đức Mẹ Maria.

Thiên Chúa giáo Ukraine nghi lễ Đông phương

Về phần Đức Tổng Giám mục Trưởng Sviatoslav Shevchuk, Giáo chủ Thiên Chúa giáo Ukraine nghi lễ Đông phương, Ngài bày tỏ sự sát cánh của Giáo hội Thiên Chúa giáo Ukraine với dân tộc của mình và mời gọi mọi người hợp với Ngài và toàn dân Ukraine cầu nguyện cho Ukraine được gìn giữ chống lại cuộc gây hấn bất công.

Trước đó, sau khi Tổng thống Nga Vladimir Putin tuyên bố nền độc lập của hai Cộng hòa tự xưng Donetsk và Luhansk ở miền đông Nga, Đức Tổng Giám mục Trưởng Sviatoslav Shevchuk đã công bố tuyên ngôn rằng: "Việc công nhận này là một thách đố nghiêm trọng và là một đe dọa cho toàn thể cộng đồng quốc tế cũng như cho công pháp quốc tế. Và vì thế, nay là lúc liên kết toàn thể nỗ lực của chúng ta để bảo vệ nền độc lập, sự toàn vẹn lãnh thổ và chủ quyền quốc gia Ukraine. Nghĩa vụ và trách nhiệm của toàn thể nhân loại là ngày hôm nay phải dẫn thân để phòng ngừa chiến tranh và bảo vệ hòa bình công chính . . . Chúng ta sẵn sàng bảo vệ và chiến đấu trung thành cho hòa bình".

Lập trường của Tòa Thánh Vatican

Giữ thái độ đứng giữa các phe, Tòa Thánh Vatican có một lập trường bao quát và trung dung hơn. Lên tiếng vào cuối buổi tiếp kiến chung sáng thứ Tư ngày 23 tháng 02 vừa qua. Đức Giáo hoàng Francis bày tỏ đau buồn và nói: "Mặc dù có những cố gắng ngoại giao trong những tuần lễ gần đây, nhưng hiện nay đang mở ra những cảnh tượng ngày càng đáng báo động hơn. Cũng như tôi, bao nhiêu người trên toàn thế giới, đang cảm thấy âu lo. Một lần nữa hòa bình của tất cả mọi người lại bị đe dọa vì những lợi lộc phe phái. Tôi thiết tha kêu gọi tất cả những người có trách nhiệm chính trị, hãy nghiêm túc xét mình trước mặt Chúa, là Thiên Chúa của hòa bình chứ không phải của chiến tranh; là Cha của tất cả mọi người, chứ không phải của riêng người nào, Chúa muốn chúng ta là huynh đệ tử muội của nhau, chứ không phải là kẻ thù. . ."

Sau đó, Đức Giáo hoàng Francis mời gọi tất cả mọi người hãy cử hành Ngày Ăn chay cho hòa bình vào ngày 02 tháng 03 thứ Tư lễ tro.

Khi chiến tranh bùng nổ sáng ngày 24 tháng 02 vừa qua, Đức Hồng Y Pietro Parolin, Quốc Vụ Khanh Tòa Thánh Vatican kêu gọi những ai đang nắm giữ vận mệnh thế giới giúp tránh những kinh hoàng của chiến tranh. Thông cáo nhắc lại một số điểm trong lời kêu gọi của Đức Giáo hoàng Francis, không nêu đích danh Nga và nhận xét rằng: "Những cảnh tượng thê thảm mà tất cả chúng ta đều e sợ rất tiếc là nay đang trở thành sự thực. Nhưng vẫn còn thời giờ cho thiện chí, vẫn còn chỗ cho việc thương thuyết, vẫn còn chỗ để thực thi khôn ngoan ngăn cản sự lấn át của những lợi lộc phe phái, bảo vệ những khát vọng hợp pháp của mỗi người và tránh cho thế giới khỏi sự điên rồ và khủng khiếp của chiến tranh. Các tín hữu chúng ta không mất hy vọng về một tia sáng lương tâm của những người đang nắm giữ vận mệnh của thế giới".

Hai thông cáo trên đây cho thấy Tòa thánh Vatican ngầm trách cứ phía Nga lẫn Mỹ và các đồng minh NATO đều theo đuổi lợi lộc riêng của phe mình: Nga lo sợ trước sự "bành trướng" của khối NATO bao vây Nga, trong khi Mỹ và các đồng minh muốn kiếm thêm "đồng minh" mới như Ukraine để bành trướng thế lực.

Tác giả: **Tiến sĩ Peter Mandaville** Biên dịch: **Thích Vân Phong** Nguồn: **The United States Institute of Peace**